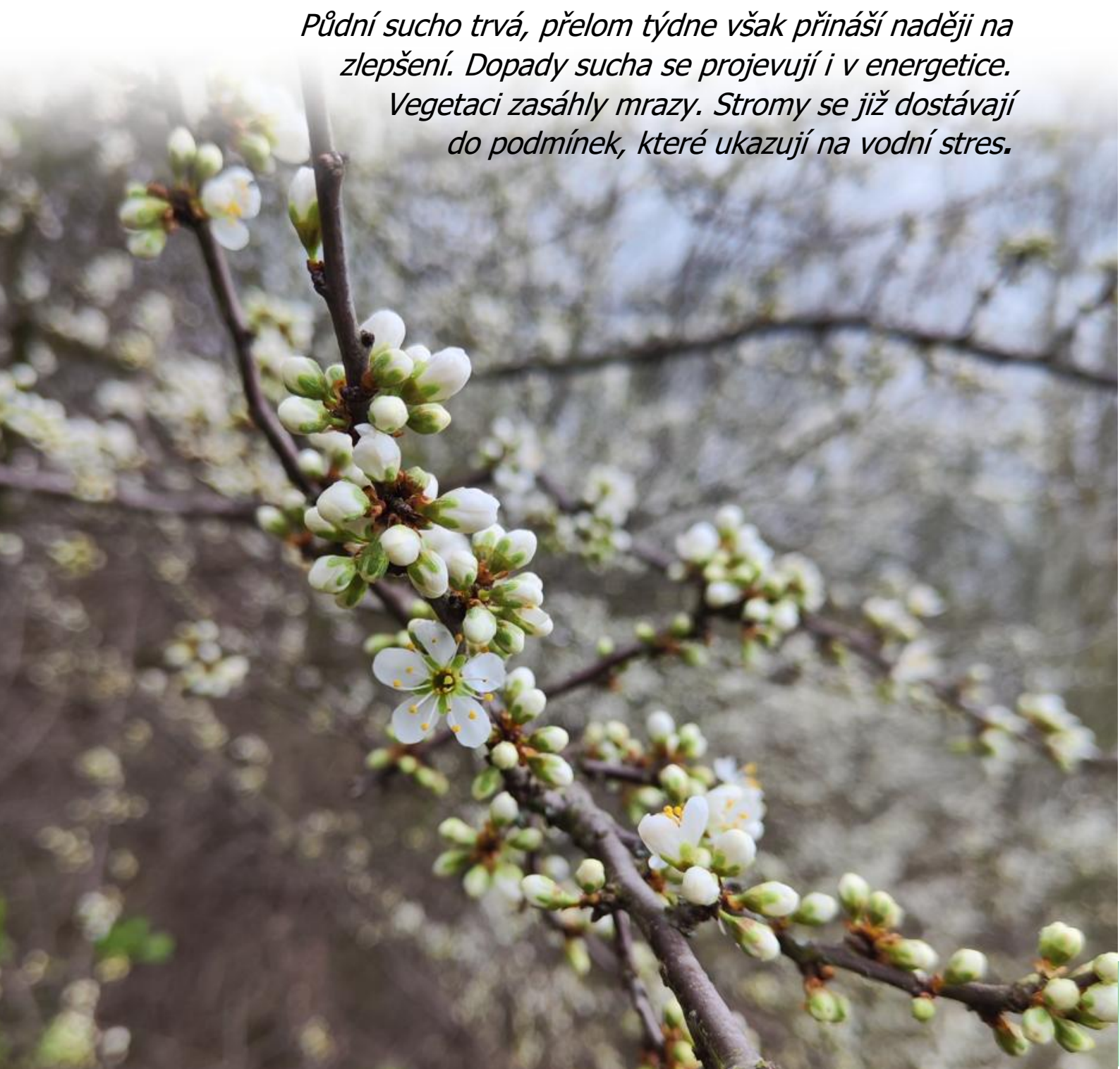

INTERSUCHO

Týdenní aktuality

nejen o suchu, požárech,
horcu a změně klimatu

Půdní sucho trvá, přelom týdne však přináší naději na zlepšení. Dopady sucha se projevují i v energetice. Vegetaci zasáhly mrazy. Stromy se již dostávají do podmínek, které ukazují na vodní stres.

Obsah

Ničivost tropických cyklonů zesiluje	3
Nos jako včasný indikátor škod způsobených kouřem z požárů	3
Reorganizace US Forest Service vyvolává otázky.....	4
Výjimečné až extrémní sucho v Polsku	5
Nízké až mírné riziko požárů v části Evropy	6
Půdní sucho trvá, přelom týdne však přináší naději na zlepšení.....	7
Dopady sucha na energetiku	11
Požární riziko v Česku bude vyšší na počátku týdne	12
Vegetaci zasáhly mrazy	13
Aktivita škůdců v kvetoucích jabloňových sadech	16
Časnější nástup fenologických fází pokračuje.....	17
Stromy se již dostávají do vodního stresu	19

Období mimořádně vysokých teplot moří zesilují ničivost tropických cyklon

Nová [studie](#) ukazuje, že mimořádně vysoké teploty moří a oceánů ovlivňují 52 % tropických cyklon, které dosáhnou pevniny, a vytvářejí příznivé podmínky pro jejich rychlou intenzifikaci, tedy prudké zesílení rychlosti větru alespoň o 55 km/h během 24 hodin. Na základě čtyř dekad globálních dat autoři zjistili, že cyklony, které rychle zesilují nad abnormálně teplou mořskou hladinou, přinášejí vyšší maximální rychlosti větru, silnější bouřkovou vlnu i intenzivnější srážky než srovnatelné bouře bez vlivu mimořádně vysokých teplot oceánské vody. Studie zároveň ukazuje, že tyto posílené bouře vedly k o 60 % vyššímu počtu miliardových katastrof a že i po zohlednění rozdílů v úrovni pobřežní zástavby způsobovaly o 93 % vyšší ekonomické škody. Autoři přitom neporovnávali jen absolutní ztráty, ale pracovali i s ukazateli zastavěnosti pobřeží, aby oddělili samotný meteorologický efekt od toho, zda bouře zasáhla hustěji osídlené a majetkově exponované území. Výsledky tak naznačují, že s častějšími a déle trvajícími obdobími mimořádně vysokých teplot moří a oceánů poroste i riziko mimořádně nákladných pobřežních katastrof, což zvyšuje význam přesnější předpovědi, včasnějších varování, evakuačního plánování i úprav pobřežní infrastruktury.

zdroj: www.carbonbrief.org

Nos jako včasný indikátor škod způsobených kouřem z požárů

Australští vědci z institutu [QIMR Berghofer](#) v Brisbane vyvíjejí rychlé a dostupné testy, které by mohly pomoci včas odhalit zdravotní dopady kouře z požárů u hasičů, vojáků i širší veřejnosti. Zaměřují se přitom na čichovou tkáň uloženou vysoko v nosní dutině, která je v přímém kontaktu s vnějším prostředím a zároveň představuje jednu z mála cest, jimiž se škodlivé částice a toxické látky mohou dostat velmi blízko mozku. Pomocí nosních stěrů, odběrů buněk a analýz genů i proteinů chtějí vědci zachytit časné biologické změny, jako jsou známky zánětu, oxidačního stresu nebo poškození DNA, ještě dříve, než se objeví klinické příznaky. Výzkum tak naznačuje, že nosní tkáň by mohla sloužit jako neinvazivní biomarker expozice kouři a pomoci lépe sledovat riziko dlouhodobých dopadů na mozek, plíce i kardiovaskulární systém. Zvláštní význam může mít tento přístup pro nejvíce exponované skupiny, zejména lesní hasiče, veterány, děti, seniory a lidi s astmatem či kardiovaskulárními onemocněními, u nichž by podobné testy mohly v budoucnu podpořit rozhodování o odpočinku, ochraně nebo omezení expozice během silných kouřových epizod.

zdroj: www.wildfiretoday.com

Reorganizace US Forest Service vyvolává otázky

USDA (Ministerstvo zemědělství Spojených států amerických) na konci března oznámilo přesun centrály Forest Service z Washingtonu do Salt Lake City, zrušení všech regionálních kanceláří, přechod na model s 15 státními řediteli a přesun podpůrných funkcí do šesti nových operačních center. Výzkumná část agentury má být zároveň nově sjednocena pod jedním vedením ve Fort Collins. Podle ministerstva mají změny zjednodušit řetězec velení, posílit spolupráci se státy a přiblížit rozhodování terénu, přičemž samotné hasičské kapacity, stávající struktura Geographic Area Coordination Centers i vazba na National Interagency Fire Center mají zůstat beze změny. Kritici a část bývalých zaměstnanců ale varují, že reorganizace může oslabit lokální expertizu a dlouhodobý výzkum požárního rizika, protože počítá i s uzavřením 57 ze 77 výzkumných pracovišť napříč USA a s dalšími přesuny zaměstnanců v době, kdy už agentura čelí personální nejistotě. Spor se tak soustředí hlavně na to, zda nový model skutečně posílí řízení požární připravenosti a spolupráci se státy, nebo naopak oslabí kapacity potřebné pro prevenci, redukci paliva a aplikovaný výzkum přímo v regionech.

zdroj: www.wildfiretoday.com

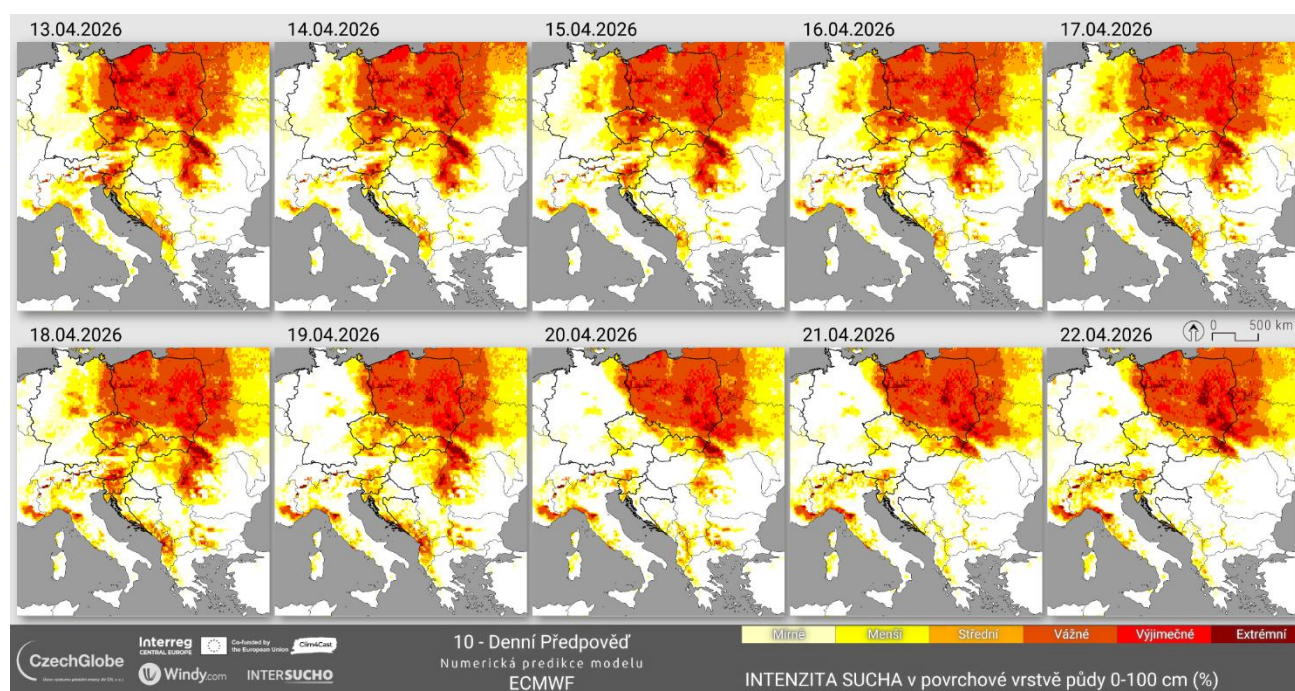
Pro více informací o požárním počasí sledujte náš **web**

Výjimečné až extrémní sucho v Polsku

Na celém území Polska je nadále pozorováno významné sucho, které se bude v následujících dnech dále prohlubovat. Sucho se vyskytuje plošně v povrchové vrstvě půdy do 40 cm, ale postupně dochází ke zhoršování i v hlubší vrstvě 0–100 cm (obr. 1). V hloubce 0–200 cm situace ještě není natolik vážná, ale předpověď naznačuje, že i zde se bude sucho postupně zhoršovat. Naši kolegové z Institutu půdních věd a péče o rostliny, Státního výzkumného ústavu v Puławách, situaci v Polsku pečlivě monitorují a uvádějí, že aktuální stav je způsoben zejména nedostatkem srážek během března a v prvních týdnech dubna. Vrchní vrstva půdy (0–40 cm) je vyschlá, což se jasně odráží v deficitu půdní vláhy. Hlubší vrstva (0–100 cm) však také postupně vysychá. Dopady na vegetaci nebyly na počátku dubna viditelné, nicméně pokud se situace nebude zlepšovat, začnou se negativní dopady nedostatku srážek postupně projevovat na růstu nebo odnožování polních plodin.

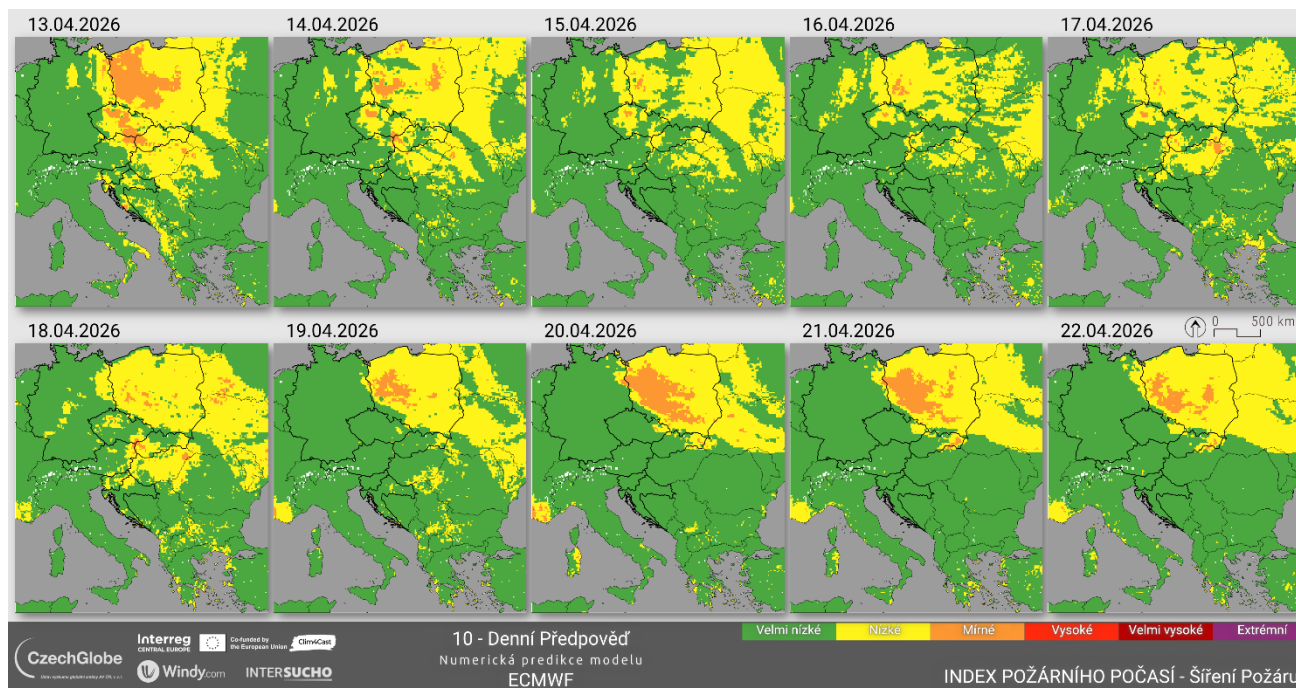
Významné sucho se v současné době vyskytuje také na území Rumunska, kde by ale na rozdíl od Polska mělo v průběhu 5–9 dnů dojít ke zlepšení.

Obrázek 1: Předpověď intenzity sucha ve vrstvě půdy 0–100 cm pro období 13. 4.–22. 4.

Nízké až mírné riziko požárů v části Evropy

Se začátkem sezony a také s prohlubujícím se suchem postupně začíná růst i riziko šíření požárů v Evropě. Následující dni je předpovídáno nízké až mírné riziko šíření požárů, a to zejména v Polsku, v České republice a dále v oblastech jižně od ní.

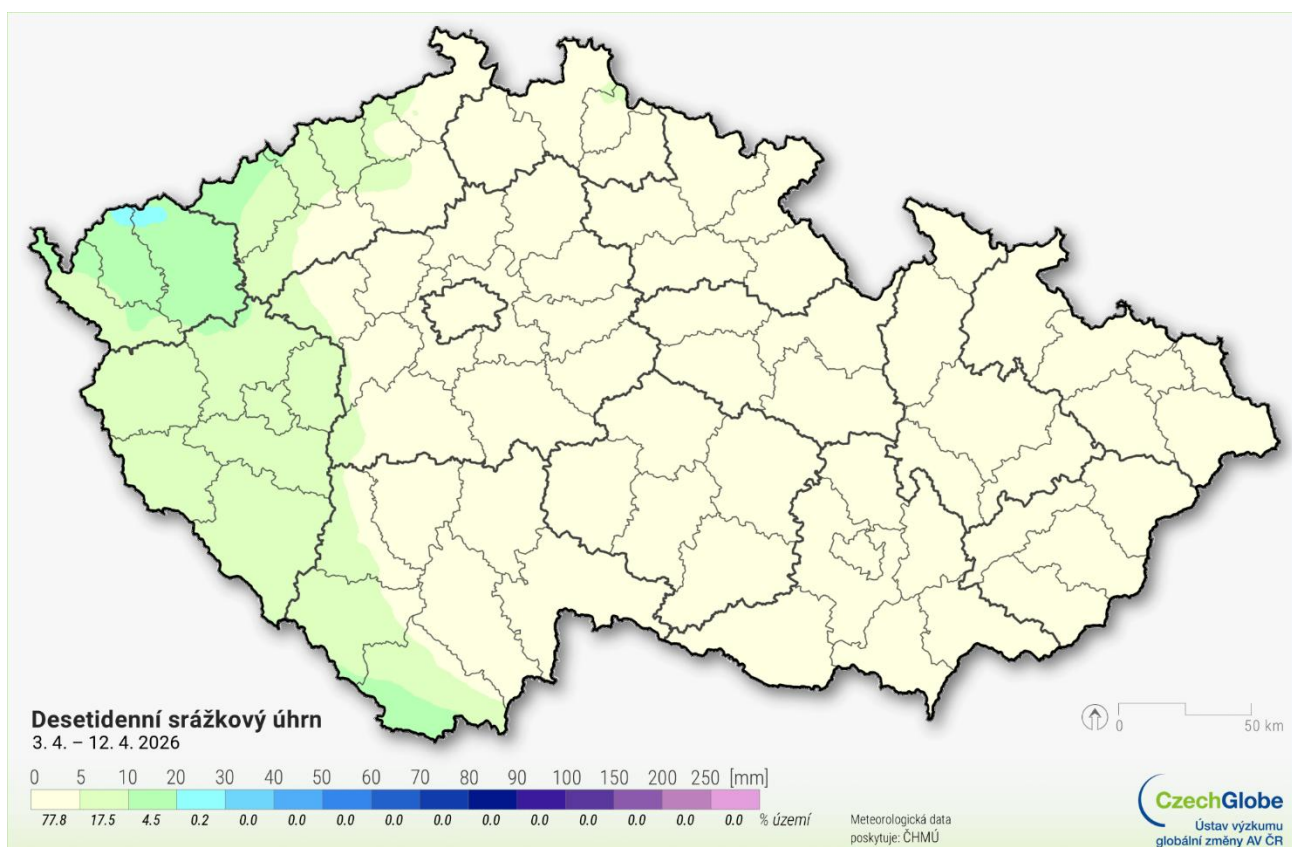
Obrázek 2: Předpověď šíření požárů pro období 13. 4.–22. 4.

Pro více dění v Evropě sledujte náš [web](#)

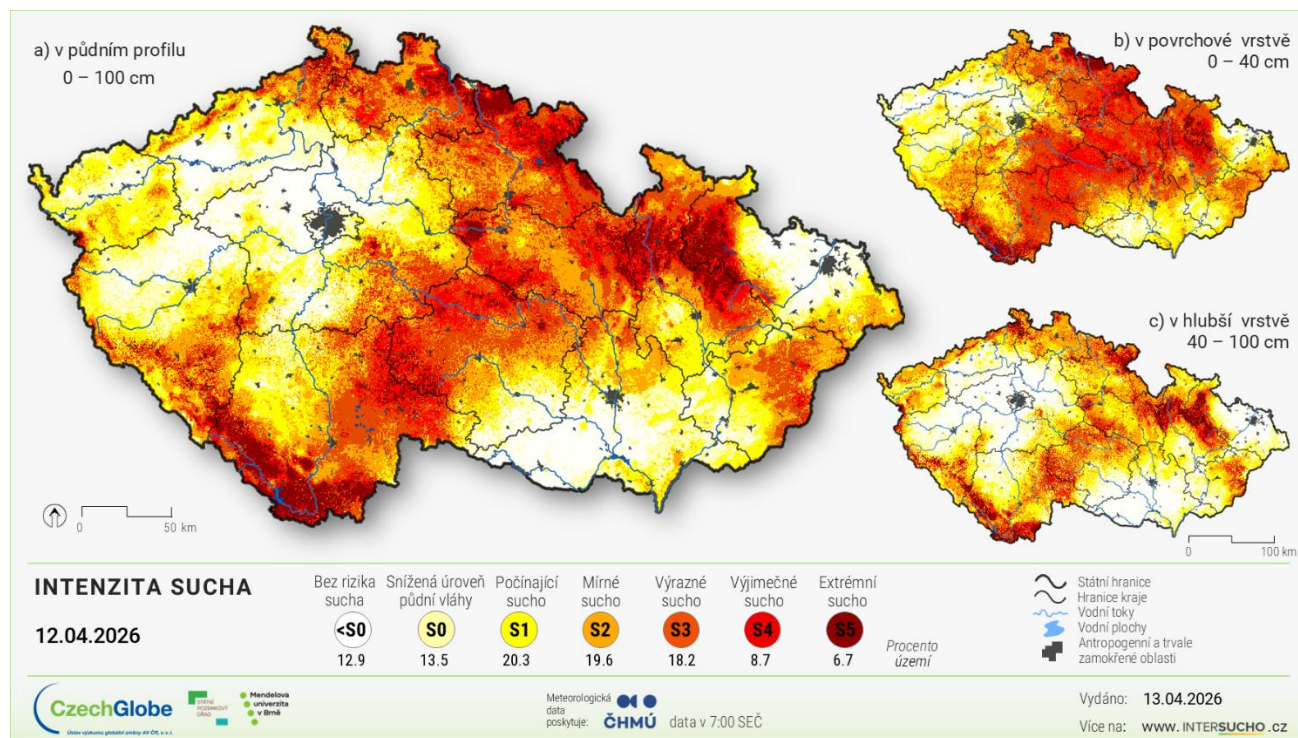
Půdní sucho trvá, přelom týdne však přináší naději na zlepšení

V posledních deseti dnech prakticky nepršelo. Déšť byl zaznamenán převážně jen na západě republiky, kde se nejčastěji vyskytovaly úhrny mezi 5 a 15 mm za 10 dnů. Na 78 % území republiky byly zaznamenány úhrny pouze do 5 mm za 10 dnů (obr. 3). Bohužel tak pokračuje trend od začátku roku, kdy jsou srážkové úhrny prakticky na celém území republiky o více než 25 % nižší, než je obvyklé.

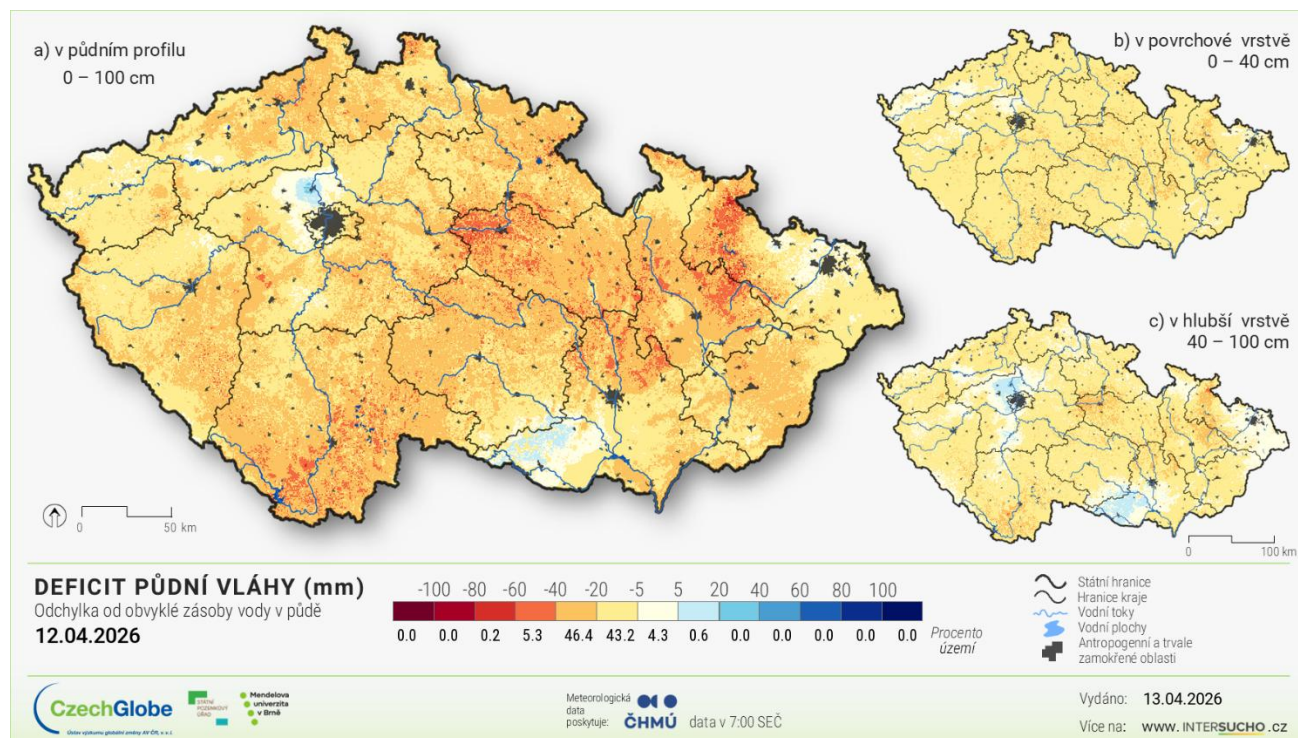
Obrázek 3: Desetidenní srážkový úhrn za období 3. 4.–12. 4.

Snížená půdní vlhkost se momentálně vyskytuje na 77 % území republiky v celém profilu do 100 cm. Na přibližně 58 % území republiky je pozorováno počínající až výrazné sucho. Na téměř 15 % území je z pohledu srovnání s dlouhodobými hodnotami sucho dokonce výjimečné až extrémní (obr. 4).

Obrázek 4: Intenzita sucha ke dni 12. 4. ve třech vrstvách půdy

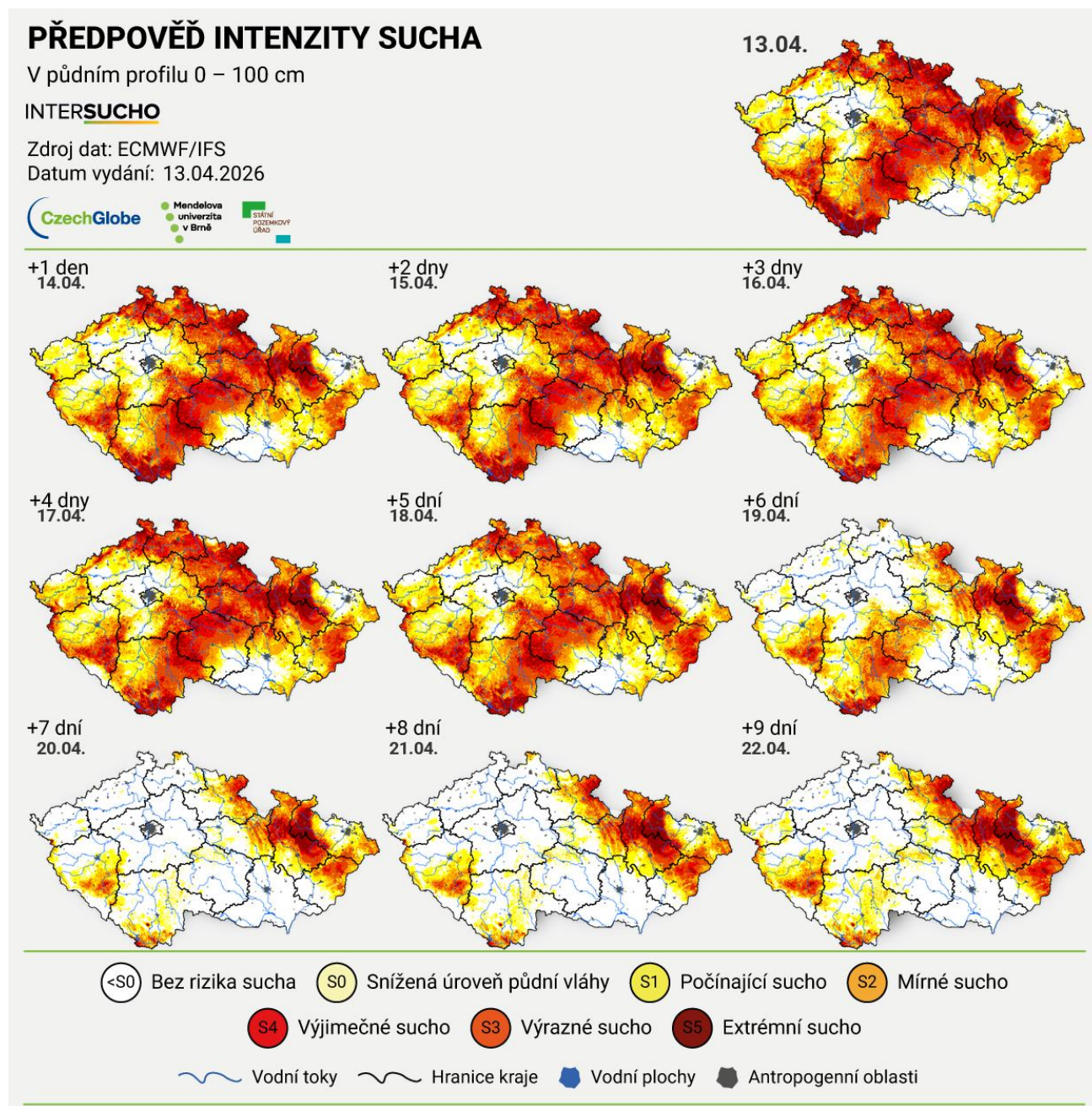
Na 90 % území republiky se půdní deficit pohybuje v rozmezí 5 až 40 mm (obr. 5). Samotná relativní půdní vlhkost sice není nijak extrémně nízká, ale ve srovnání s obvyklými hodnotami je výrazně nižší. To by mohlo být nepříznivé zejména v případě, že se situace nezlepší a sucho bude trvat. Na druhou stranu je nutno říci, že situace je špatná hlavně v povrchové vrstvě do 40 cm, která se dokáže velmi rychle dosytit.

Obrázek 5: Odchylka od obvyklé zásoby vody v půdě ke dni 12. 4. ve třech vrstvách půdy

Pro více denních informací sledujte náš web
INTERSUCHO

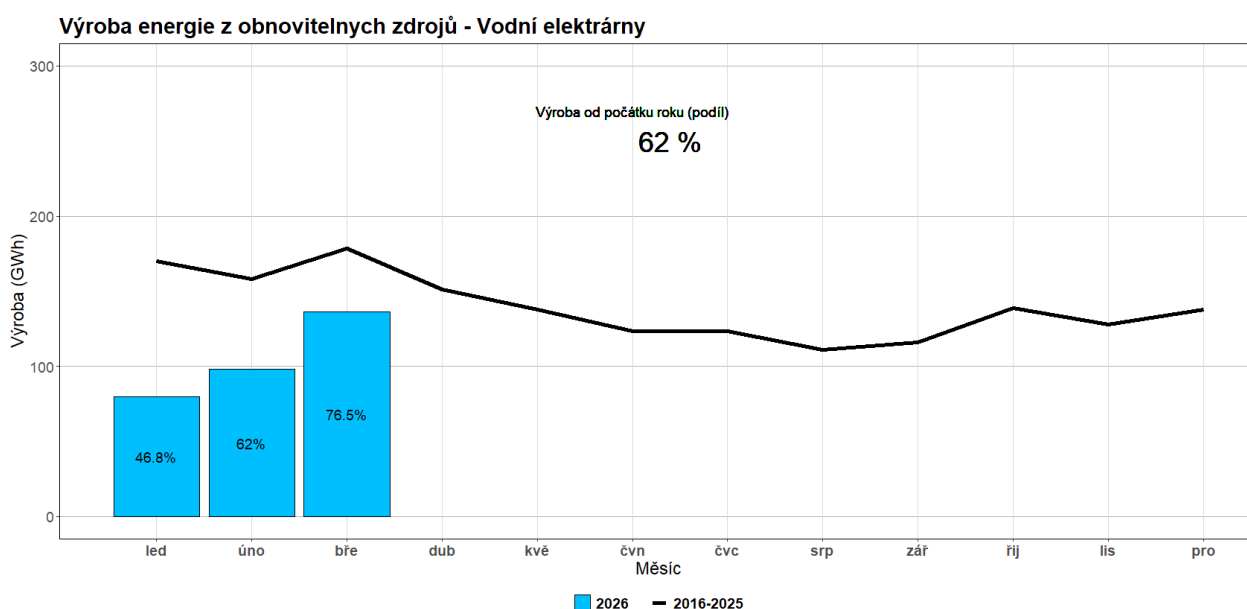
Srážky budou tento týden spíše lokální a intenzivní. V místech, kde se objeví, mohou úhrny dosahovat i okolo 20 mm za týden, ale na mnoha místech nemusí pršet vůbec. Situace by se měla změnit začátkem příštího týdne, kdy modely očekávají vydatnější a plošnější srážky a nevyklučují úhrny nad 60 mm za 10 dnů. Tento týden se však bude půdní vlhkost udržovat na podobných hodnotách jako v uplynulém období.

Obrázek 6: Předpověď intenzity sucha v Česku pro období 13. 4.–22. 4.

Dopady sucha na energetiku

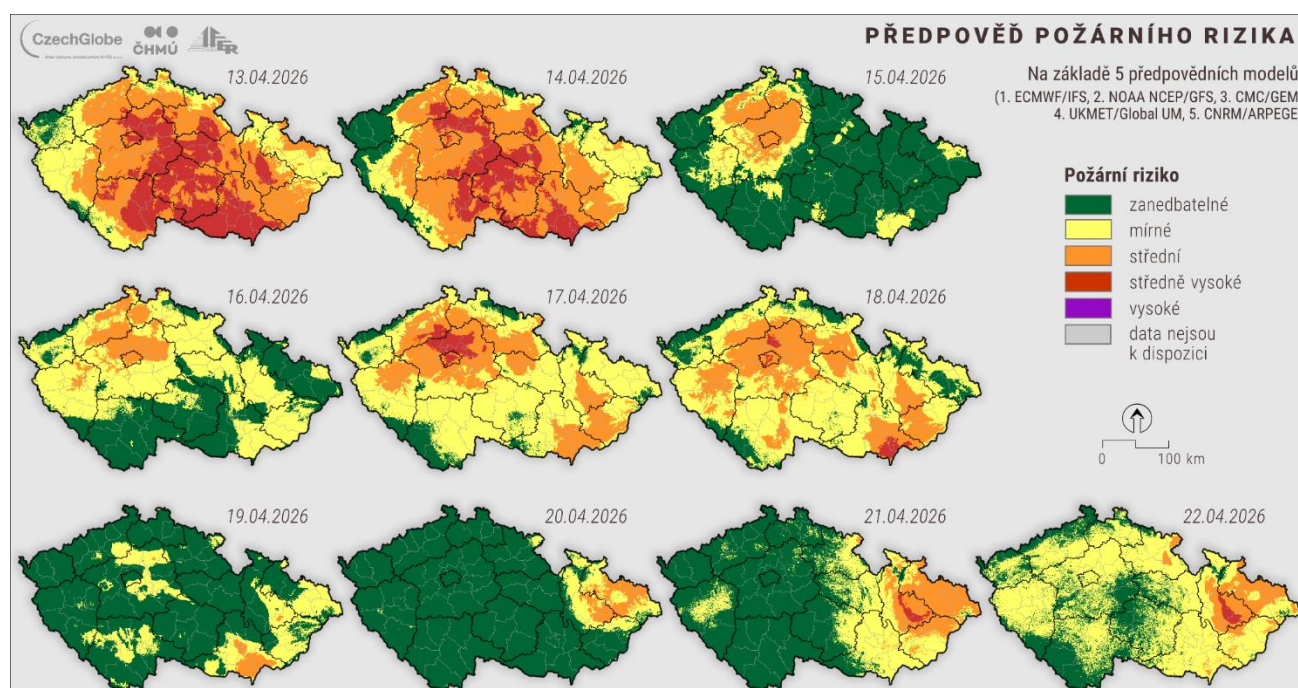
Dopady sucha se nepromítají jen do sektoru zemědělství nebo vodohospodářství. Hydrologické sucho má dopady, které ovlivňují také energetiku. Podle [tiskové zprávy společnosti Amper Meteo](#) byla v uplynulém roce výroba z vodních elektráren výrazně podprůměrná, a to právě kvůli nízkým průtokům. Srovnatelná situace nastala také v suchém roce 2018, přičemž tyto dva roky se v uplynulých deseti letech řadí k rekordně slabým. Tento trend bohužel pokračuje i letos. Výroba z vodních elektráren byla letos v prvních třech měsících oproti průměru za období 2016–2025 nižší o 38 % (obr. 7). Nejvýraznější propad nastal v lednu, kdy byla produkce o více než polovinu nižší, než je obvyklé. Hlavními důvody byly slabší sněhová pokrývka a zároveň nižší teploty, které na rozdíl od minulosti nevedly k časnému odtávání. Ani v únoru a březnu se situace prozatím nezlepšila.

Obrázek 7: Výroba energie z vodních elektráren v roce 2026 (zdroj: Amper Meteo)

Požární riziko v Česku bude vyšší hlavně na počátku týdne

V tomto týdnu bude na území Česka hrozit požární riziko, které bude vyšší zejména v pondělí a úterý. Následné přeháňky by mohly zvýšit vlhkost paliva i vlhkost povrchové vrstvy půdy do hloubky 10 cm, což by mělo alespoň přechodně požární riziko snížit (obr. 8). V důsledku vyšších teplot ke konci týdne však vlhkost paliva opět klesne, což povede k nárůstu rizika, a tedy i ke zvýšené opatrnosti v pátek a sobotu.

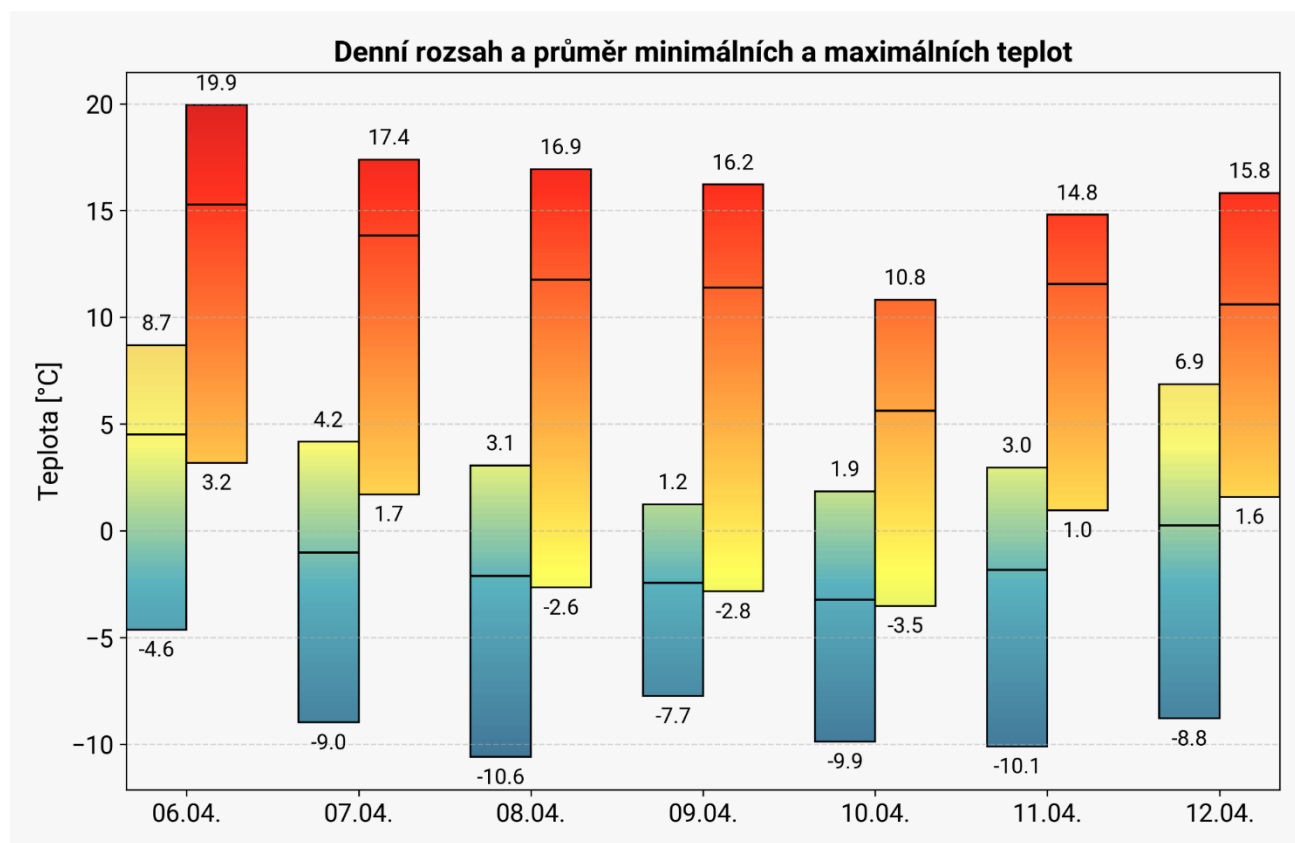

Obrázek 8: Předpověď požárního rizika v období 13. 4.–22. 4.

Pro více informací sledujte náš web
FIRE!SK

Vegetaci zasáhly mrazy

V uplynulém týdnu ohrozil vegetaci mráz. Teploty pod nulou (obr. 9), které se v ranních hodinách vyskytly, zasáhly kvetoucí meruňky a broskvoně a lokálně poškodily například také vyrašené ořešáky na jižní Moravě. Hrozící riziko výskytu pozdních mrazů pravidelně monitorujeme na webu Agrorisk.cz.

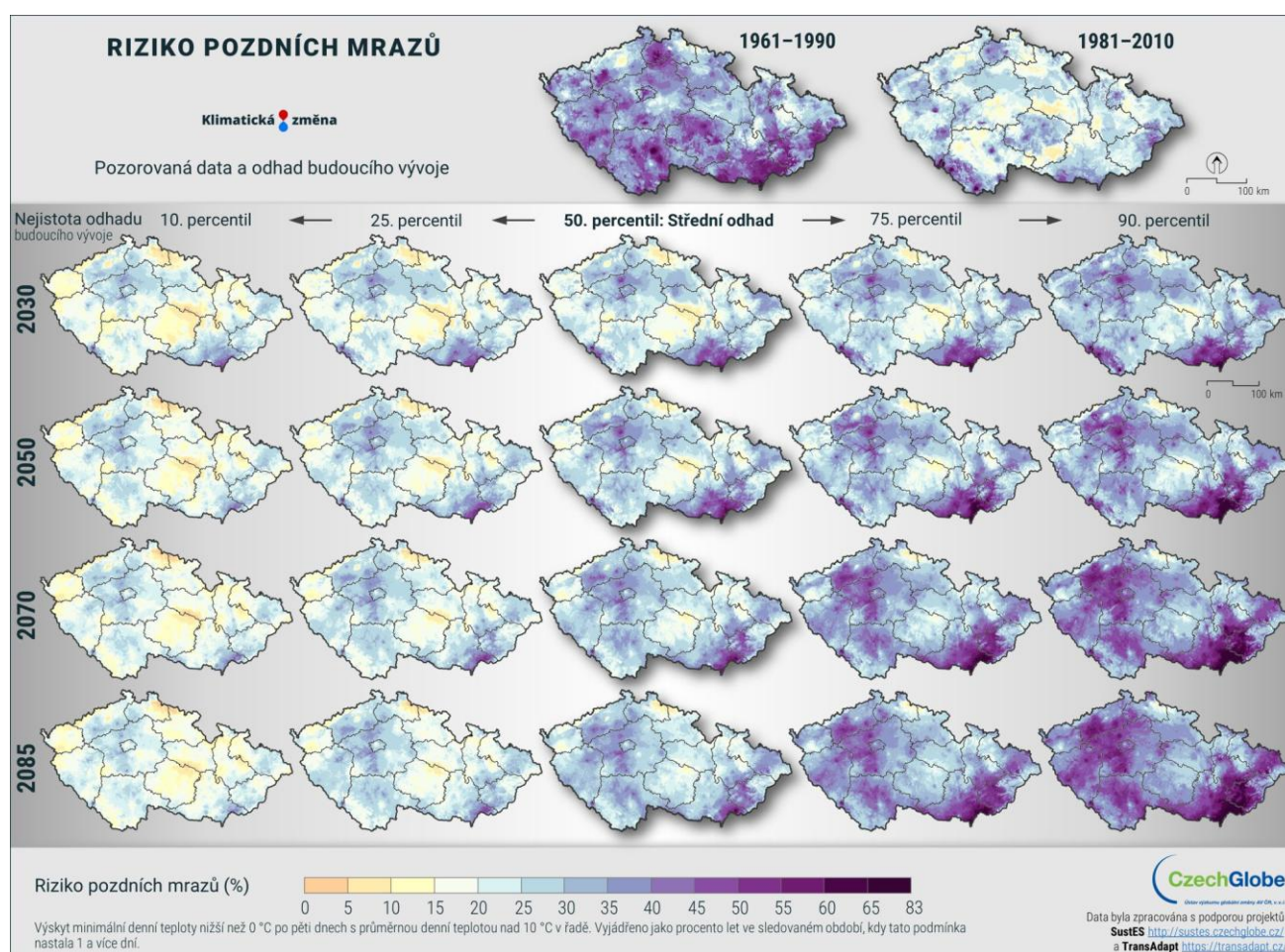

Obrázek 9: Denní rozsah a průměr minimálních a maximálních teplot pro období 6. 4.–12. 4.

Obrázek 10 a 11: Zničené květy meruněk v okrese Břeclav (fotografie ze dne 13. 4.)

I když by se v době globálního oteplování mohlo zdát, že škod způsobených pozdními jarními mrazy bude ubývat, opak je pravdou. Hlavní příčinou je dřívější nástup jara a také mírnější zimy, což vede k časnějšímu startu vegetace. Každý výskyt chladné epizody pak může způsobit podstatně větší škody než v minulosti. To, jak je v Česku [riziko pozdních mrazů](#) ovlivněno klimatickou změnou a jak se proměňuje, můžete prozkoumat na [webu Klimatická změna](#).

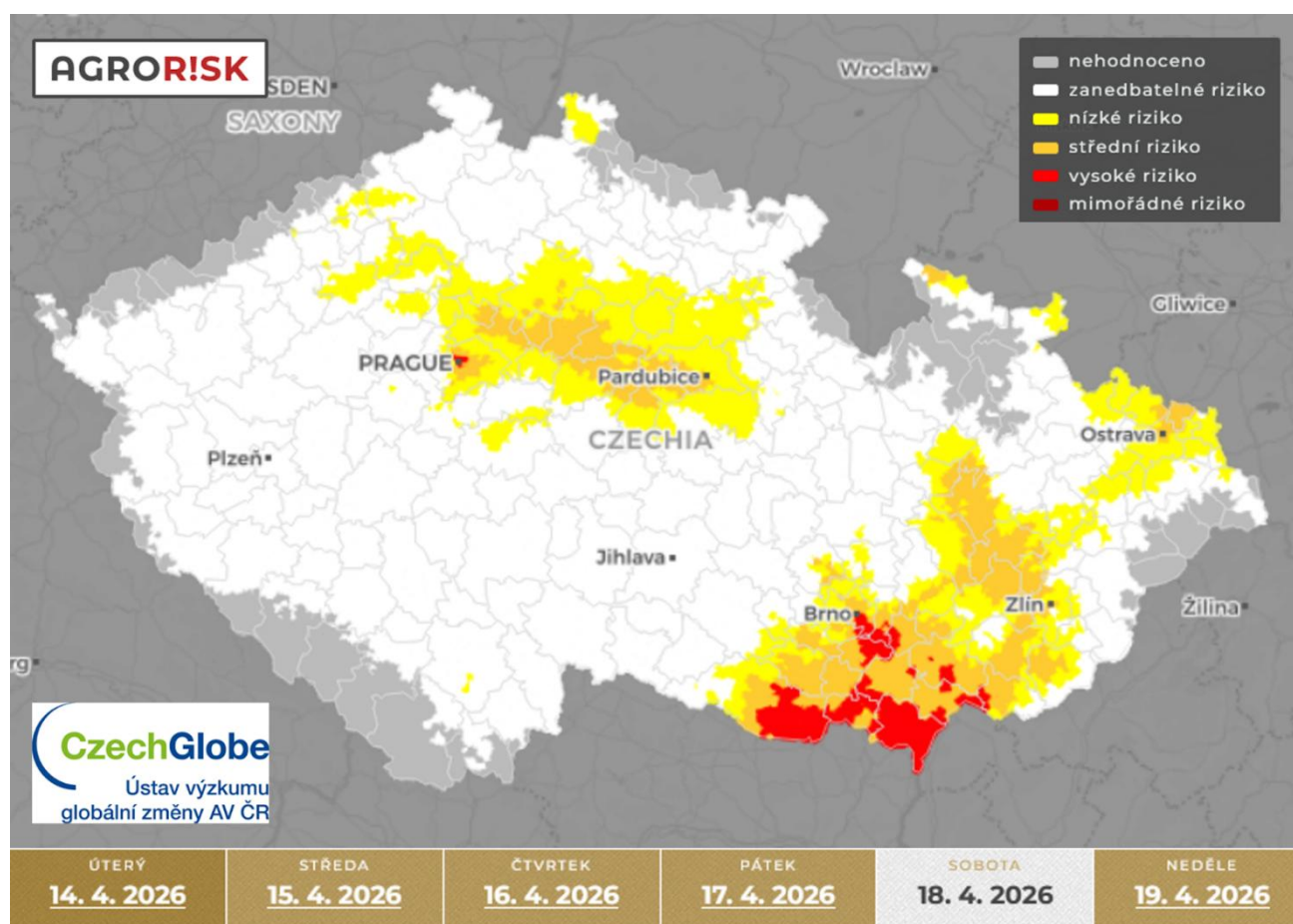
Obrázek 12: Riziko pozdních mrazů na území Česka, pozorovaná data a odhad budoucího vývoje

Pro více klimatických dat navštivte náš [web](#)

Klimatická změna

Aktivita škůdců v kvetoucích jabloňových sadech

V tomto období počasí přeje aktivitě škůdců jabloní. Dospělci květopase jabloňového už mají za sebou úživný žír na pupenech a na většině území již mohou klást vajíčka do květních pupenů. Larvy škodí v násadě květů a při chladném jaru a dlouhém kvetení jabloní mohou výrazně snížit úrodu. Ochranu je nejlepší provést ve fázi „myšího ouška“. Koncem týdne nastanou v nejteplejších oblastech jižní Moravy podmínky pro aktivitu pilatky jablečné. Dospělci se líhnou z kokonů v době kvetení raných odrůd, kladou vajíčka do květního lůžka a housenice pak provádějí žír v plodu. Lepové desky pro monitoring a určení prahu škodlivosti se doporučuje vyvěsit v sadech před začátkem kvetení stromů. Ošetření se provádí nejpozději do 24 hodin po zjištění náletu nebo po rozkvetu prvních královských květů ([ÚKZÚZ](#)).

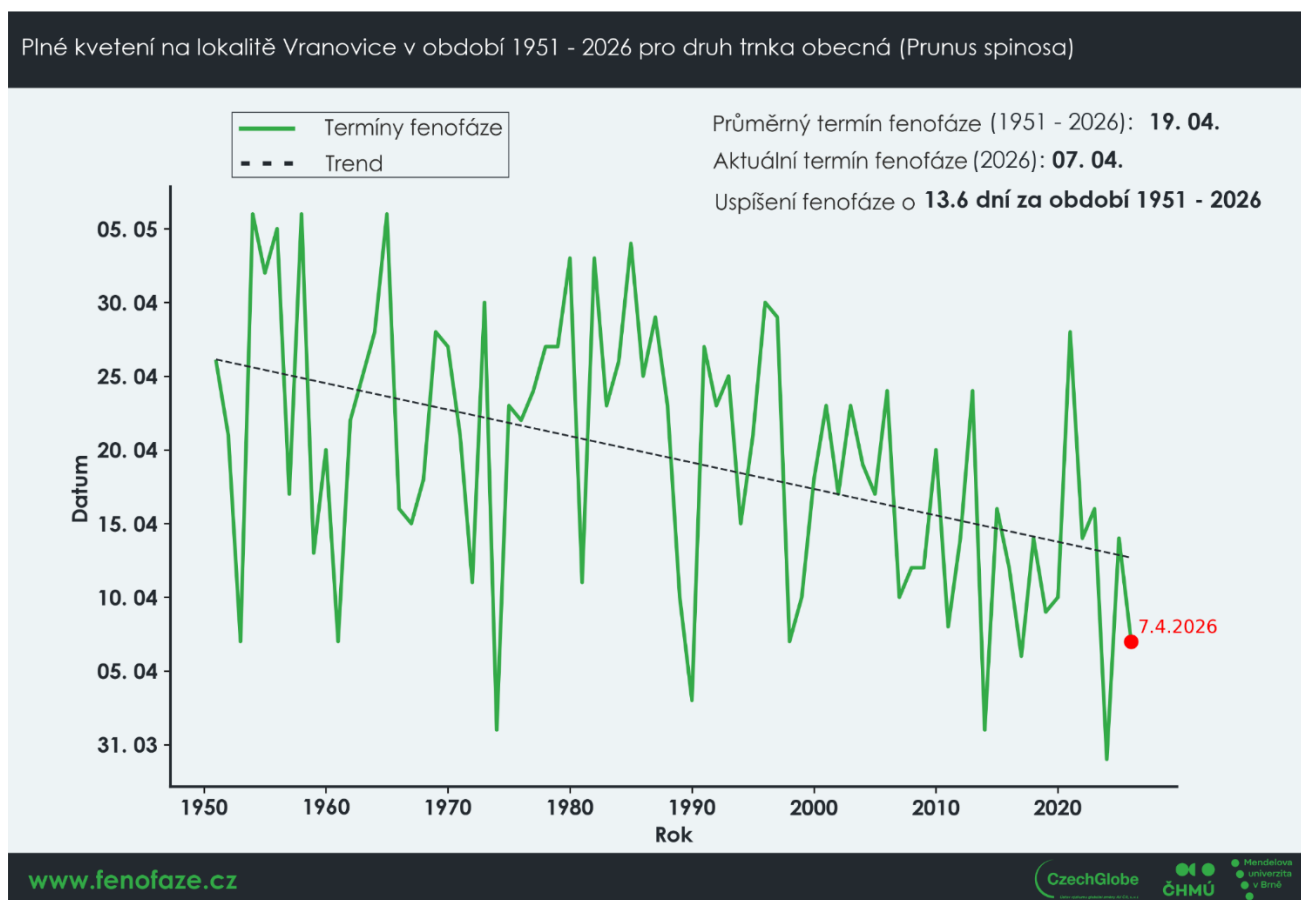

Obrázek 13: Riziko aktivity dospělců pilatky jabloňové v sobotu 18. 4.

Pro více detailních map rizik navštivte náš web
AGROR!SK

Časnější nástup fenologických fází pokračuje

Nástup jara a počátek kvetení a rašení rostlin nebo kladení vajec u ptačích druhů probíhá v tomto roce přibližně o 2 až 3 týdny dříve, než odpovídá dlouhodobému průměru. Od počátku března monitorujeme dřívější nástup rašení časných dřevin, například habru obecného, kvetení jarních bylin nebo výrazně časně kladení vajec sýkory koňadry. V tomto roce jsme zaznamenali nejčasnější kladení vajec sýkory koňadry od počátku monitorování v roce 1951. V dubnu pokračuje růst a vývoj dalších druhů. V současné době sledujeme například rašení dřevin, jako jsou dub letní a jilm vaz, nebo kvetení keře trnky obecné.

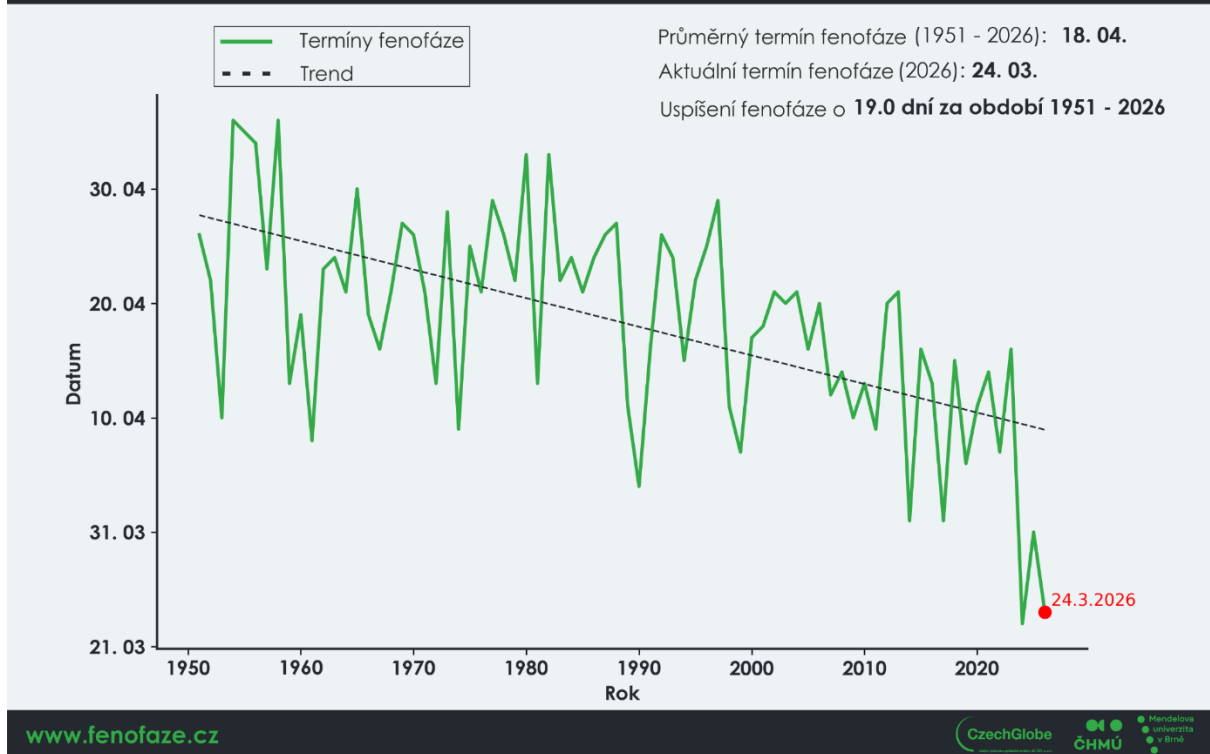

Obrázek 14: Plné kvetení trnky obecné na lokalitě Vranovice v období 1951–2026

Pro více dat a informací navštivte náš **web**

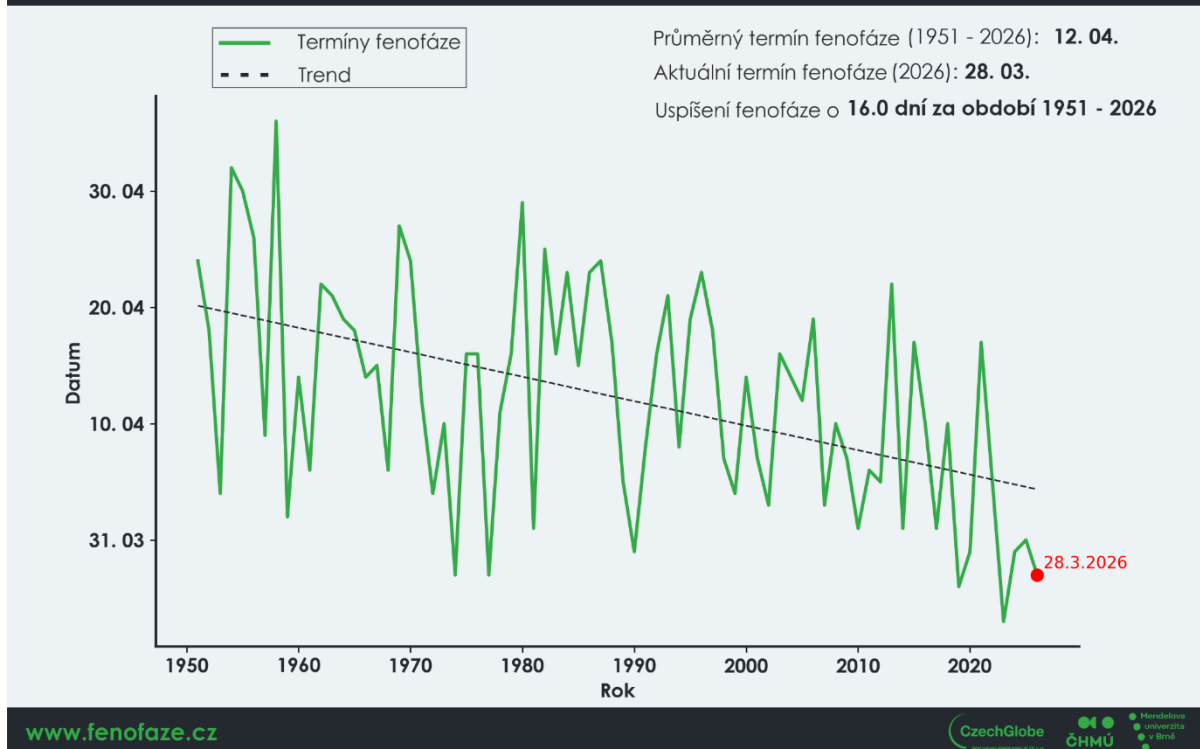
◆ **Fenologické Fáze**

Vyrašení listových pupenů na lokalitě Vranovice v období 1951 - 2026 pro druh dub letní (*Quercus robur*)

Obrázek 15: Vyrašení listových pupenů pro druh dub letní na lokalitě Vranovice v období 1951–2026

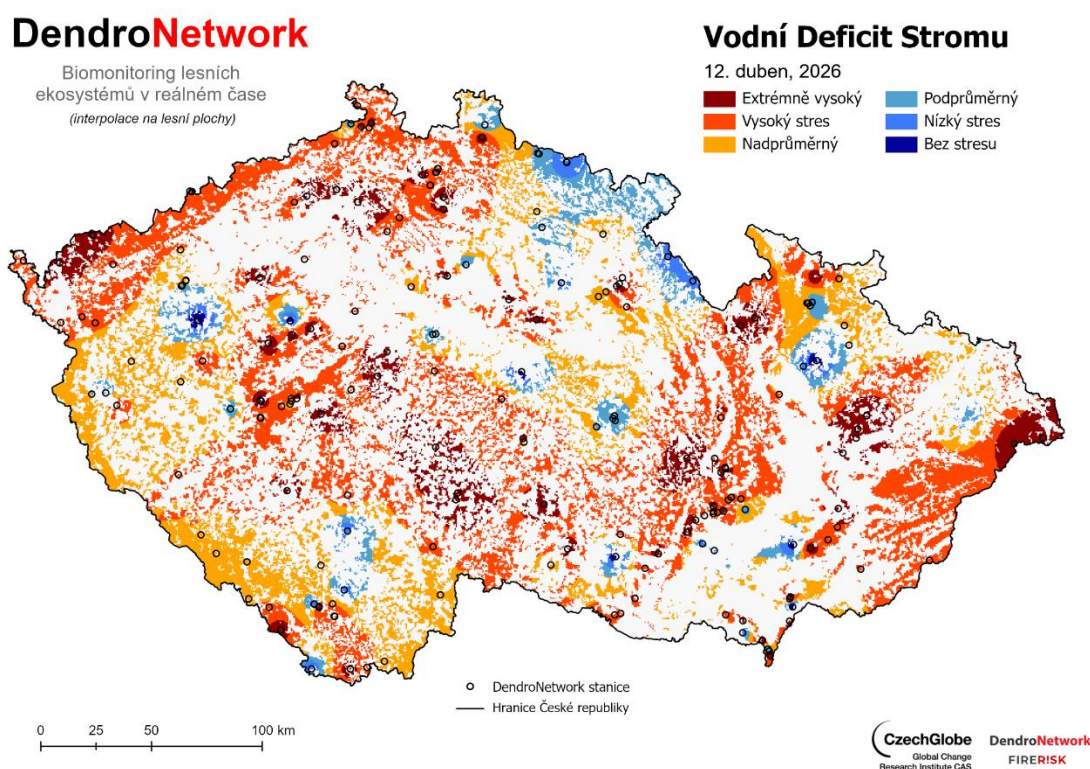
Vyrašení listových pupenů na lokalitě Vranovice v období 1951 - 2026 pro druh jilm vaz (*Ulmus laevis*)

Obrázek 16: Vyrašení listových pupenů pro druh jilm vaz na lokalitě Vranovice v období 1951–2026

Stromy se již dostávají do vodního stresu

V rámci infrastruktury DendroNetwork postupně přibývají stanice, na nichž byl potvrzen začátek sekundárního růstu stromů, tedy tvorby dřeva a formování nového letokruhu. Tento proces je spojen se zvýšenou fyziologickou aktivitou stromů, a tím pádem i s vyšší potřebou vody. Přestože se nacházíme teprve na začátku růstové sezóny, už nyní je kvůli průběhu počasí v uplynulých týdnech ve stromech patrný výrazný nedostatek vody. Jinými slovy, stromy se již dostávají do podmínek, které ukazují na vodní stres. Aktuálně je méně než 10 % území ČR, kde tento stres není významný, zatímco 90 % území je ovlivněno určitým stupněm vodního deficitu. Situaci dále zhoršuje kombinace několika faktorů: již existující vodní stres, začátek růstové sezóny a také krátkodobé předpovědi, které nepočítají s výraznějšími srážkami. Lze proto očekávat, že se stav v průběhu tohoto týdne ještě zhorší. Zároveň je patrné, že i když teplotní podmínky již umožňují začátek růstu, na některých stanicích k němu zatím nedošlo. Důvodem jsou právě nevhodné vláhové podmínky, tedy nedostatek dostupné vody pro růst. Tyto suché podmínky na začátku sezóny pak mohou ovlivnit odezvu a vitalitu stromů i v následujících týdnech.

Obrázek 17: Vodní deficit stromu ke dni 12. 4.

Pro více informací sledujte náš [web](#)
DendroNetwork

Kontakt

Máte jakýkoli dotaz nebo nápad na zlepšení? Potřebujete se s námi spojit? Jsme tu pro vás.

Monika Hojdanová

☎ + 420 774 679 349
@ hojdanova.m@czechglobe.cz

✉ Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.
Bělidla 986/4 a
603 00 Brno

 [CzechGlobe](#)
 [CzechGlobe](#)

Aktuální informace připravili

Lenka Bartošová
Monika Hojdanová
Jan Krejza
Václav Rára
Eva Svobodová
Pavel Zahradníček

Buďte s námi v kontaktu také na platformě

INTERSUCHO FIRER!SK AGROR!SK DendroNetwork
Intersucho FireRisk AgroRisk DendoNetwork

Zdroje

- <https://agrorisk.cz/>
- https://ampermeteo.cz/gallery6/aktuality/97/tz_ampermeteoq1_2026_final.pdf
- <https://carbonbrief.org/>
- <https://clim4cast.eu/>
- <https://dendronet.cz/>
- <https://fenofaze.cz/>
- <https://intersucho.cz/>
- <https://iung.pl/>
- https://mze.gov.cz/public/app/srs_pub/fytoportal/public/#rlp%7Cso%7Cskudci%7Cdetail:c18ccd9cbe2ba381e37b810d0c2fa075
- <https://science.org/doi/10.1126/sciadv.adu1733>
- <https://wildfiretoday.com/>
- <https://windy.com/>
- fotografie na titulní straně: Petra Dížková